فراوانبوون و پاڵكەوتنی توركیا لە كوردستان:

ئایا كوردستان جارێكی تر دەبێتە عوسمانی و دەگەڕێتەوە بۆ باوەشی توركیا؟

ئەیوب بابو بارزانی، جنێڤ 22-7-2026

سیاسەتی توركیا لە سەرەتای دامەزراندنی كۆماری توركیا لە ساڵی ١٩٢٣ەوە لە سیاسەتی ئێران و عێراق و سوریا هێندێك جیاكراوەتەوە بەهۆی ئەو توندوتیژییە زیادەڕۆییانەی كە لە دژی گەلی كورد بەكارهێنراون. ئامانجی سیاسەتی درێژخایەنی توركیا سڕینەوەی هەبوونی ناسنامەی كورد وەك گەل و كوردستان وەك نیشتمان بوو. ئەمە شتێكە كە هەموو حكومەتەكانی توركیا سەرەڕای جیاوازیی ئایدیۆلۆژییەكانیان، نەیانشاردۆتەوە. سەرەڕای كە وڵاتێكی ئەندامی ناتۆیە و هەوڵەكانی ئەنقەرە بۆ شاردنەوەی، پرسی كورد یەكێك لە ئاڵۆزترین فایلەكانی دیمەنی سیاسی و ئەمنی توركیا پێكدەهێنێت .

ڕۆژئاوا بەگشتی و دەوڵەتە زلهێزەكان بەتایبەتی (بریتانیا و فەرەنسا) بەشداریان كرد لە پارچەپارچەبوونی كوردستان و لكاندنی هەر بەشێكی بە دەوڵەتانی دروستكراوی ئیمپریالیزمی ڕۆژئاوا بەبێ ڕاوێژكردن بە گەلی كورد. لە ڕووی سەربازییەوە، هاوشانی دەوڵەتە تازە دروستبووەكان (عێراق، سوریا) بەشداری كرد لە سەركوتكردنی هەموو ئەو ڕاپەڕینانەی كە لە كوردستان سەریان هەڵدا.

سیاسەتی ئینكاری و گەمارۆی توركیا تا ساڵانی نەوەدەكان وەك خۆی مایەوە، كە هەڵمەتی سەربازیی بەرفراوانی دژی پارتی كرێكارانی كوردستان دەستپێكرد، تەنانەت دوای دەستگیركردنی عەبدوڵڵا ئۆجالان سەركردەكەی، بە هاوكاری مۆسات و سی ئای ئەی و میتی تورك،هەموو ئەمانە بێ سوود بوون لە كۆتایی هێنان بە پرسی كورد. وردە وردە و بە تایبەتی دوای ئەوەی وڵاتانی ڕۆژئاوایی لە دوای ساڵی ٢٠٠٣ەوە گرنگیان لە پرسی كورد كرد، توركیا ڕێبازی دووئالی سیاسی و سەربازیی گرتەبەر.

ئیسرائیل و توركیا هەوڵیان دەدا ڕژێمی بەشار ئەسەد بڕوخێنن و دەرفەتی زێڕینیان بۆ هات دوای شۆڕشەكانی بەناو بەهاری عەرەبی و ڕاپەڕینی جەماوەری لە سوریا لە ساڵی ٢٠١١. حەمەد بن جاسم ئال سانی سەرۆك وەزیرانی پێشووی قەتەر و وەزیری دەرەوەی قەتەر بە ڕاشكاوی ڕایگەیاند كە هەواڵگری سعودیە داوای بودجەیەكی گەورەی كردووە بە بڕی نزیكەی ٢٠٠ ملیار دۆلار بۆ ڕووخاندنی حكومەتی بەشار ئەسەد لە سوریا، ئاماژەی بەوەشكرد لە ساڵی ٢٠١٧دا؛

"ژوورێكی ئۆپەراسیۆن لە ساڵی ٢٠١١ دامەزرا و نوێنەری سعودیە، قەتەری، ئوردن و توركیای تێدابوو، ئەمریكییەكانیش لەوێ ئامادەبوون". هەموو شتێك لێرە یان لەوێ بەم لیژنەیەدا تێدەپەڕی، بەپێی بەیاننامەكەی حەمەد، ئاماژەی بە ژووری ئۆپەراسیۆنەكان (MOC) لە ئوردن و ژووری ئۆپەراسیۆنەكان لە (MOM) لە توركیا كردووە. ئەم ژوورانە ئەركی ڕووخاندنی ڕژێمی هەبوو لە سوریا لە ژێر پەردەی ئەوەی كە بە شۆڕشی سوریا ناسراوە، ڕاسپێردرابوون.

لەو سەردەمەدا توركیا، ئیسرائیل، ئەمریكا، ڕۆژئاوا و دەوڵەتانی كەنداو، سووریایان وەك دەوڵەت بە دوژمنی خۆییان و دۆستی كۆماری ئیسلامی ئێران و لایەنگری حزبوڵای لوبنان و میحوەری خۆڕاگریی فەلەستین دەزانی. لەنێو ئەو شەش وڵاتەدا بوو كە دەبوو لەلایەن بڕیاردەرانی سیاسی ئەمریكاوە بڕوخێنرێن، وەك بەڕوونی باسكراوە.

بەهۆی نزیكیی جوگرافییەوە توركیا كۆنترۆڵی ڕۆیشتنی پارە و چەك و مەشق و ڕاهێنانی هەموو ئەو لایەنە تیرۆریستیانەی كرد كە لە كەمپەكانی توركیا كۆدەبوونەوە و لە ڕێگەی دەروازەكەیەوە دەچوونە ناو سوریا بۆ ئەنجامدانی ئۆپەراسیۆنی سەربازی دژی ڕژێمی ئەسەد، سیاسەتی توركیا ئەوە بوو كە لەگەڵ ڕووخاندنی ڕژێمی سوریا دەبێت بەو مەرجەی گەلی كورد هیچ دەستكەوتێك نەكات و سیناریۆی هەرێمی كوردستانی عێراق یان فیدراڵیزم بە شێوازی عێراقی دوای سەدام حوسێن دووبارە نەبێتەوە.

كۆمەڵگای كورد زۆر تووشی شۆك بوو بەو هەڵبژاردنانەی كە لەبەردەستیدایە لە ئەنجامی ڕاپەڕینی سوریا دژی ڕژێمی ئەسەد، لەلایەك زۆربەی كوتلە و ڕێكخراوە ئیسلامییە چەكدارەكانی سوریا كە توركیا پشتیوانییان دەكات، باوەڕیان بە مافەكانی گەلی كورد نییە و وەك نزیك لە ڕژێمی ئەسەد دەیانبینن، لەكاتێكدا هێزە چەپ و عەلمانییەكانی سوریا زیاتر تێگەیشتن لەو پێشێلكاری و نادادپەروەرییانەی بەسەر گەلی كورددا هات، بەداخەوە لەبەر چەند هۆكارێك ئۆپۆزسیۆنی سوریا سەربەخۆیی خۆی لە بڕیارداندا لەدەستدا و دەزگای هەواڵگری توركیاش زۆربەی پارت و ڕێكخراوە سیاسییە چەكدارەكانی سوریای كۆنترۆڵكرد. هەروەها حكومەتی توركیا كۆنترۆڵی كوتلە كوردەكانی سوریای كرد و پڕچەكیان كرد و پارەیان بۆ دابین كرد، سەركردایەتی بنەماڵەی پارتی دیموكراتی كوردستان بەشدارییان لە بەدیهێنانی ئەم پڕۆژە توركییەدا كرد. بە بوونی عەرەبی سوریا و كۆمەڵێك كوردی سوریا لە سەبەتەی توركیادا، ئەمەش بوارێكی فراوانی بە حكوومەتی ئەنقەرە دا بۆ زاڵبوون بە سیاسەت لە ناوخۆی سوریادا.دڵنیایی ئەنقەرە لە كۆنترۆڵكردنی هەندێك كوتلەی كوردی لە دەرەوەی سنوورەكانی توركیا، واتە لە سووریا و عێراق، یارمەتیدەر بوو بۆ بەهێزكردنی نفوزی خۆی لە سەرتاسەری ناوچەكەدا. ئەمەش بە شێوەیەكی كاریگەر بە مانای گەڕانەوەی كوردستان بۆ دەسەڵاتی عوسمانی و لە باوەشگرتنی لەلایەن ئیمپراتۆریەتەوە.

لە سەردەمی شەڕی ناوخۆی سوریادا، كوردەكان خۆبەڕێوەبەرییەكی چالاكی مەدەنییان لە باكووری ڕۆژهەڵاتی سوریا (ڕۆژئاڤا) دامەزراند، ئەمەش ئەنقەرەی توڕەكرد، كە چاوەڕێی دەرفەتێك بوو بۆ نەهێشتنی. وردتر بڵێین ئیدارەی كوردی ئامانجێكی درێژخایەنی پرۆژەی توركیا بوو .

لە نێو بەشێك لە پارت و كەسایەتییە سیاسییە كوردەكاندا، لە قۆناغی دیاریكراودا، تێڕوانینێكی زاڵ بوو، كە پاڵپشتییەكی جددی لە وڵاتانی ڕۆژئاوا ـ ئەمریكا، بەریتانیا، فەرەنسا، ئەڵمانیا، ئیتاڵیا و وڵاتانی دیكەی ناو ڕێكخراوی پەیمانی باكووری ئەتڵەسی ـ هەبووە بۆ ئەوەی بە شێوەیەكی

جددی پشتیوانی گەلی کورد بکەن لە بنیاتنانی دەوڵەتی سەربەخۆی خۆیان یان بنیاتنانی سیستەمێکی فیدراڵی، سەرەڕای دژایەتی تورکیا بۆ ئەم پرۆژەیە.

ئەم ڕەوتە بەهێزتر بوو کاتێک سەرکردە کوردەکان چەندین جار بانگهێشت کران بۆ کۆشکی سپی و بۆ ژمارەیەک پایتەختی ئەوروپا بۆ کۆبوونەوە لەگەڵ سەرۆکە باڵاکانی ئەمریکا و ئەوروپا، لەگەڵ سەرکردەی پارتەکانی (پەدەکە و وینک)، دواتریش لەگەڵ سەرکردە مەزلوم عەبدی و خاتوو ئیلهام ئەحمەد (سەرکردەکانی ڕۆژاڤا)، کاتێک ئەمریکا دڵنیا بوو لەو ڕۆڵە گرنگەی کە (هەسەدە) لەسەر شانۆی ڕووداوەکانی سوریا دەیگێڕێت، دەکرێ هەلومەرجی سیاسی ئێستا بقۆزرێتەوە بۆ بەهێزکردنی سیاسەتی ئەمریکا و پرۆژەکەی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و دامەزراندنی بنکەی سەربازی لەسەر خاکی سوریا لە باکور کە بیرە نەوتەکان و بەرهەمی کشتوکاڵی لێیە و لە باشووریش لە بنکەی ستراتیژی ئەلتەنف لە باشووری ڕۆژهەڵاتی سوریا لە سێگۆشەی سنووری سوریا و عێراق.

لایەنی کوردی تووشی شۆک بوو بەهۆی ئەو گۆڕانکارییە ڕیشەییانەی لە پێگەی ئەمەریکادا هات. هەڵهاتنی بەشار ئەسەد و هاتنی ئەحمەد ئەلشەرع بۆ دیمەشق ساتێکی جیۆستراتیژیکی سەرەکی لە سیاسەتی ڕۆژئاوا لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست پێکهێنا ،کاتێک زۆر بە خێرایی ڕابردووی ئەحمەد ئەلشەرع لەبیرکرا، و داوا لە مەزلوم عەبدی، فەرماندەی هێزەکانی سوریای دیموکرات کرا، یان باشتر بڵێین فەرمانی پێکرا، هێزەکانی لەگەڵ حکومەتی کاتی لە دیمەشق تێکەڵ بکات، کە لەلایەن ئەحمەد ئەلشەرعەوە پێکهاتبوو، و کە لە یەک ڕەنگ ولایەن بوو.

ئەحمەد ئەلشەرع کە تیرۆریست بوو و مەزلوم عەبدی کە هاوپەیمان بوو لە چاوی ئەمریکا، بەڵام هاوکێشەی دوای ڕووخانی ڕژێمی بەشار ئەسەد پێچەوانە بووەوە بۆ وەرگرتنی ئەو تیرۆریستە وەک میوان لە کۆشکی سپی، کە لەلایەن سەرۆک ترامپەوە پێشوازی لێکرا و پشتیوانی خۆی بۆ دەربڕی، هاوکات تۆم باراک، باڵیۆزی ئەمریکا لە سوریا و عێراق، فەرمان بەسەر لایەنی کوردیدا دەسەپێنێت، ئەویش ژەنەڕاڵ مەزلوم عەبدی کە (هەوپەیمان)بوو.

هە موو ئهو شتانە ی لە ساڵی 2011ە وە لە سە ر شانۆی ڕووداوە کان لە سووریا ڕوویان دا، زۆرتر کاری وڵاتانی ناتۆ و شێخیەکانی کە نداو و ئیسرائیل بوو. تەنانەت ڕێکخراو و گرووپە تیرۆریستییەکانیش بە ناو و پەیوەندییە جیاوازەکانیان و ئەو وڵاتە جیاوازانەی لێیەوە هاتوون، زۆربەیان لە ژێر چەتری وڵاتانی ناتۆدا مانەوە. بۆ نمونە ئەحمەد الشراع (الجولانی) لە دیوی تورکیاوە دەجووڵایەوە، لەلایەکی تریشەوە لە ساڵی 2017 وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکا پاداشتی دارایی تا دە ملیۆن دۆلاری بۆ هەرکەسێک ڕاگەیاند کە زانیاری بدات کە ببێتە هۆی دەستگیرکردنی ئەبو محمد ئەلجولانی، بە بیانووی بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست، لە ڕێگەی پرۆگرامی (پاداشت بۆ دادپەروەری)ەوە.

تورکیا وەک ئەندامێکی سەرەکی ناتۆ، ڕۆڵی سەرەکی بینی لە توندکردنەوەی پەت و لاوازکردنی ڕژێمی ئەسەد بە ئاراستەکردنی ڕێکخراوە تیرۆریستییە تەکفیرییەکان کە لە خاکەکەیەوە هێرشیان دەستپێکرد.

وەک کاردانە لەبەرامبەردا ڕوسیا هاوشانی ئێران دەستوەردانی سەربازی کرد بۆ پشتیوانی لە ڕژێمی ئەسەد و میحوەری خۆڕاگری. ئامانجی ئیسرائیل بریتی بوو لە نەهێشتنی نفوزی ئێران لە سوریا و ڕێگریکردن لە ڕۆیشتنی چەک بۆ حزبوڵلا لە لوبنان و هەندێک لایەنی فەلەستینی و وەدیهێنانی پرۆژەی ڕێڕەوی داڤید (داوود) و درێژکردنەوەی نفوزی ئیسرائیل لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست.

سەبارەت بە تورکیاش تەماحی فراوانخوازانەی هەیە و ئەو دەرفەتە بە لەبار دەزانێت بۆ بەدیهێنانی خەونە عوسمانییەکانی، ئەمە جگە لەوەی کۆنتڕۆڵکردنی پێشهاتە کتوپڕەکانی پرسی کورد و ڕێگرتن لە بەدەستهێنانی ئۆتۆنۆمی یان دروستکردنی پەیوەندی لەگەڵ واشنتۆن و حکومەتەکانی ئەوروپا کە ڕەنگە ببێتە هۆی پێکهێنانی حکومەتی کوردی.

ئیسرائیل خۆی لە هەمان بارودۆخی فراوانبوونی تورکیادا دەبینێتەوە، بەتایبەتی کە ڕژێمە دیسپۆتییەکانی عەرەبی لە حاڵەتی ملکەچبوون، ئیفلیجی ناوخۆیی، یان ئاژاوەگێڕییەکی بەربڵاودان و بە سەرکوتکردن و خنکاندنی ئازادییەکان دژی گەلەکەیان دەوەستنەوە. هەموو ئەمانە ئارەزووی فراوانبوون بۆ بنیاتنانی ئیسرائیلی گەورە دەکاتەوە. ئەوەی ئێستا لە سوریا ڕوودەدات، لەگەڵ ئازادیی کردەوەی ئیسرائیل-تورکیا، ڕەنگدانەوەی ئەو ئاستە داڕمانەیە کە دەوڵەتی سوریا پێی گەیشتووە و هەڵوەشاندنەوەی دامودەزگاکانی.

ئەو گوشارانەی تۆم باراک باڵیۆزی ئەمەریکا بۆ سەر سەرکردەکانی (ڕۆژاڤا) دەیخاتە ڕوو، بەشێکە لە ستراتیژی ئەمریکا لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست، و پێویست ناکات هەمان سیاسەتی زۆرەملێکردن لەسەر سەرکردایەتی بنەماڵەی پارتی دیموکراتی کوردستان پراکتیزە بکات، بەو پێیەی ماوەیەکی زۆرە لە پیلانی تورکیادا تێوەگلاوە. ئەگەری زۆرە ئەو نەرمییەی حکومەتی تورکیا لەم دواییانەدا بەرامبەر پارتی کرێکارانی کوردستان (پەکەکە) نیشانی دا، مەبەست لێی دروستکردنی پاساوێک بێت بۆ ئەوەی ئۆجەلان و قەندیل یەکلاییکردنەوە لەگەڵ حکومەتەکەی ئەردۆغان قبوڵ بکەن،وردتر بڵێین کۆکردنەوەی سەرجەم پارت و ڕێکخراوە کوردییەکان لە سوریا، عێراق، ئێران، و تورکیا لەژێر چەتری تورکیا-ئەمریکی (ناتۆ)دا.لە دۆخی ئێستای گەندەڵی بەربڵاو و پارچەپارچەبوون و نەبوونی پرۆژەیەکی تۆکمەی نەتەوەیی کورد و سەرکردایەتییەکی دڵسۆز و لێهاتوو، وڵاتانی ناتۆ هێزە کوردییەکان وەک بەکرێگیراو بەکاردەهێنن لە هەمان کاتدا تەنیا پاراستنی ئازادیی هەڵکردنی ئاڵای کورد و پێشکەشکردنی سەما و گۆرانی نەتەوەیی، و سەرکردە دزەکان و کوڕەکانیان لێپرسینەوەیان لەگەڵ دزیکردنەکان ناکەن.

ڕاستییەکی دیکە کە دەبێت ئاماژە پێبکرێت ئەوەیە کە وڵاتانی ناتۆ هێزی کورد لە باکوور و ڕۆژهەڵات و باشووری کوردستان پاڵدەنێن بەرەو لێکتێگەیشتن لەگەڵ ڕەجەب تەیب ئەردۆغان، سەرۆککۆماری تورکیا، واتە دوورخستنەوەی هێزە کوردییەکان لە لێکتێگەیشتن لەگەڵ ئێران، یان بێلایەن مانەوە. ئەمە بەهێزترین پاڵنەرە لە پشت دەستکاریکردنی وڵاتانی ناتۆ بۆ پرسی کورد.

ناکۆکی ڕواڵەتی تورکیا و ئیسرائیل هەرچییەک بێت، هەردووکیان ملکەچی ئاغاکەیانن لە واشنتۆن، هەردووکیان خزمەت بە ستراتیژییەکانی ئەمریکا دەکەن لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و لە بەرگی ئەمریکا دەرناچن.

سەبارەت بە سەرۆک ترامپ، بەگوێرەی بابەتێکی ڕۆژنامەنووس حوسنی مەهلی، ئەو "زۆر حەزی لە ئەردۆغان و نەتانیاهۆیە."

شۆڤێنیزمی تورک تەحەمولی دامەزراندنی خۆبەڕێوەبەریی کوردی ناکات، نە لە عێراق و نە لە سوریا. بەڵکو بە هەموو شێوەیەک لە دوای پێکهێنانیدا هەوڵی کۆنترۆڵکردنی دەدات و ئەمەش لە ئەزموونی عێراق و سوریادا دیار بوو. هەر کە بەغدا و دیمەشق کۆنترۆڵی ئەو دوو هەرێمە کوردییەیان لەدەستدا، تورکیا پەلەی کرد بۆ پڕکردنەوەی ئەو بۆشاییەی کە دەسەڵاتی ناوەندی ڕووخاو لە سوریا و عێراق بەجێی هێشتووە.ئەو هیچ کێشەیەکی نابێت لە ملکەچکردنی سەرکردایەتی بنەماڵەی (پ.د.ک) بۆ پڕۆژە کۆلۆنیالیزمەکەی.لە ڕووی سیاسی و ئابووری و سەربازی و ئەمنییەوە،

وە دەیەوێت سەرکردایەتی (ڕۆژاڤا) هەمان هەڵوێست وەربگرێت کە سەرکردایەتی بنەماڵە (پ.د.ک) لە عێراق وەریگرت. ئەگەر قبوڵ نەکات، دەرئەنجامەکانی ترسناک دەبن.

تورکیا خاڵی کاریگەر وکارتی فشار زۆری هەیە بەسەر پارتە کوردییەکاندا کە تا ڕادەیەک بڕیاردانی سەربەخۆ دەپارێزن، یان وردتر بڵێین ئەو سەرکردانەی کە بە تەواوی ملکەچی فەرمانەکانی تورکیا نین.

-یادەڕەوی دەسەڵاتی هەیە، بەتایبەتی دوای پاککردنەوەی سوپای تورکیا لەو توخمانەی کە دڵسۆزییان بۆ سەرکردایەتی پارتی داد و گەشەپێدان جێی پرسیار بوو.بە تە واوی خرانە ژێر دەسەڵاتی سیاسی دەسەڵاتدار .

-تورکیا ئەندامی ناتۆیە و مەحاڵە وڵاتانی هاوپەیمانی چاوپۆشی لە ئاسایش و بەرژەوەندییەکانی تورکیا بکەن بەهۆی پرسی کوردەوە کە بە دەسەڵاتێکی بێ دەوڵەت بۆ ئەوان دادەنرێت.

لە دوای ڕووخانی ڕژێمی ئەسەدەوە، حکومەتی ئەمریکا پێی باشترە مامەڵە لەگەڵ حکومەتێکی ناوەندی بەهێز لە دیمەشق و بەغدا بکات.

-عەبدوڵڵا ئۆجەلان لە دەستی ئەواندایە

-سەرکردایەتی پارتی دیموکراتی کوردستان ملکەچی ئەجێنداکانی تورکیایە.

-(لەشکری ڕۆژ)ی کوردی لە پارێزگای دهۆک بە هەماهەنگی لەگەڵ سەرکردایەتی (پەدەکە) فەرمانەکانی تورکیا پەیڕەو دەکات.

-تاقمە تیرۆریستییە چەکدار و مەشقپێکراوەکان لە تورکیا لە سوریا ئامادەن و هەرکاتێک حکومەتی تورکیا بیەوێت دەتوانرێ لەدژی گەلی کورد کەڵکیان لێ وەربگیرێت.

-حکومەتی سوریا بە سەرۆکایەتی ئەحمەد ئەلشەرع فەرمانەکانی لە حکومەتی تورکیا وەردەگرێت.

-ڕەنگە کاریگەرترین فاکتەر بۆ بەهێزکردنی نفوزی تورکیا بەسەر پرسی کورددا، دۆخی ڕوونی دابەشبوونی کورد و لەدەستدانی دڵسۆزی و یەکپارچەیی لە پەیوەندییە سیاسییە هاوبەشەکاندا و پشتیوانیی هەندێک لە کوتلە چەکدارە کوردییەکان بۆ پڕۆژە کۆلۆنیالیزمەکانی ئەنقەرە، چ بە ئاشکرا و چ بە نهێنی.

-ئە مە بێ ئە وە ی باس لە چە کی کۆنترۆڵکردنی ئاوی ڕژاو بکە ین کە بڕبڕە ی پشتی ژیانی کشتوکاڵی لە کوردستان و عێراق پێکدە هێنێت.

بێ گومان دەرئەنجامێکی ئەرێنی دەبوو ئەگەر سەرکردەکانی کورد بتوانن ئەم دەرفەتە بقۆزنەوە بۆ دامەزراندنی ئیدارەیەکی کوردی کە بە دڵسۆزیەوە لە خزمەتی گەلەکەیدا کاربکەن، لەبری ئەوەی ئەم دەرفەتە مێژووییە لەلایەن ئەو بنەماڵانەوە بقۆزرێتەوە کە لەدەرەوەی هەموو نیگەرانییەکانی پارە و پراستیژ و دەسەڵاتیان کۆدەکردەوە.کاتێک ڕووداوەکان دەیسەلمێنن کە لە پەیوەندی لەگەڵ سەردەم دەرچوون و نەیانتوانیوە بە باشی لە پەیوەندییە ناوچەیی و نێودەوڵەتییەکان تێبگەن، ئەم یان ئەو وڵاتە بە تاوانبار دەزانن کە خیانەتیان کردووە، ڕەتدەکەنەوە دان بەوەدا بنێن کە دەرفەتێکی مێژووییان بۆ گەلەکەیان بەفیڕۆ داوە. تا ئەو کاتە زۆر درەنگ بووە بۆ ڕاستکردنەوەی ڕێڕەوەکە.

بێتوانایی سەرکردایەتی ئێستا و سەرقاڵبوونی بە بابەتە بێ بایەخەکان لەماوەی زیاتر لە سی و پێنج ساڵ لەمەوبەر دەسەڵاتی گرتە دەست، دەیکاتە بارگرانی و بەربەست لەبەردەم هەر گۆڕانکارییەک لە سروشتی دەسەڵاتی کوردیدا. لە سەپاندنی جێنشینی بۆماوەیی بەسەر پۆستی سەرۆکی حیزبەوە بۆ سەپاندنی جێنشینی بۆماوەیی لە پۆستە حکومییەکاندا، سەرەڕای شکست و فەزیحە لە زۆربەی بوارەکانی ئابووری و ئیداری و سەربازی و ئەمنیدا.

ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست دەچێتە قۆناغێکی گۆڕانکاری قووڵی جیۆستراتیژی کە ئایندەی هەموو گەل و میللەتەکانی ناوچەکە دیاری دەکات،ئەگەر چارەنووسی گەلی کورد لە دەستی سەرکردە تەقلیدییەکاندا بمێنێتەوە، کە چەقبەستوویی بەسەر پرۆسەی سیاسیدا دەسەپێنن و دوورن لە کارلێکی بیرمەندانە لەگەڵ گۆڕانکاری و ڕووداوە مێژووییە گەورەکان، ئەو کاتە ئەوانی دیکە بڕیار لەسەر چارەنووس و داهاتووی نەتەوەی کورد دەدەن.

لە هەر حاڵەتێکدا ئێمە لە ئێستادا لە قۆناغێکی هاوشێوەی شەڕی چاڵدیران و پاشهاتەکانیداین، کە لە ٢٣ی ئابی ١٥١٤ لە نێوان هێزەکانی عوسمانی بە سەرۆکایەتی سوڵتان سەلیمی یەکەم (یاوز) و هێزە سەفەوییەکان بە سەرۆکایەتی شا ئیسماعیلی یەکەم ڕوویدا،ڕووداوەکانی دواتر دەیسەلمێنن کە ئایا ئێمە شتێکمان لە مێژووی خۆمان فێربووە، ئەوەندە پڕ لە وانە و حیکمەت، یان بە سادەیی ئێمە بێتوانایین لە لێی تێگەیشتن.

سەبارەت بە گەلانی عەرەب، ئەوان لەبەردەم هەڵبژاردنە قورسەکاندان: یان بە ڕێککەوتننامەکانی ئیبراهیمی بەرەوپێشچوون یان گەڕانەوە بۆ باوەشی ئیمپراتۆریەتی تورکیا، یان ئایا گەلان هێشتا ئیرادە و ووزەی پێویستیان هەیە بۆ گەیشتن بە ئازادی و سەربەخۆیی خۆیان و ڕزگاربوون لەو دیکتاتۆریە ڕقاویانەی کە لە دەرەوە بەسەریاندا سەپێنراون؟

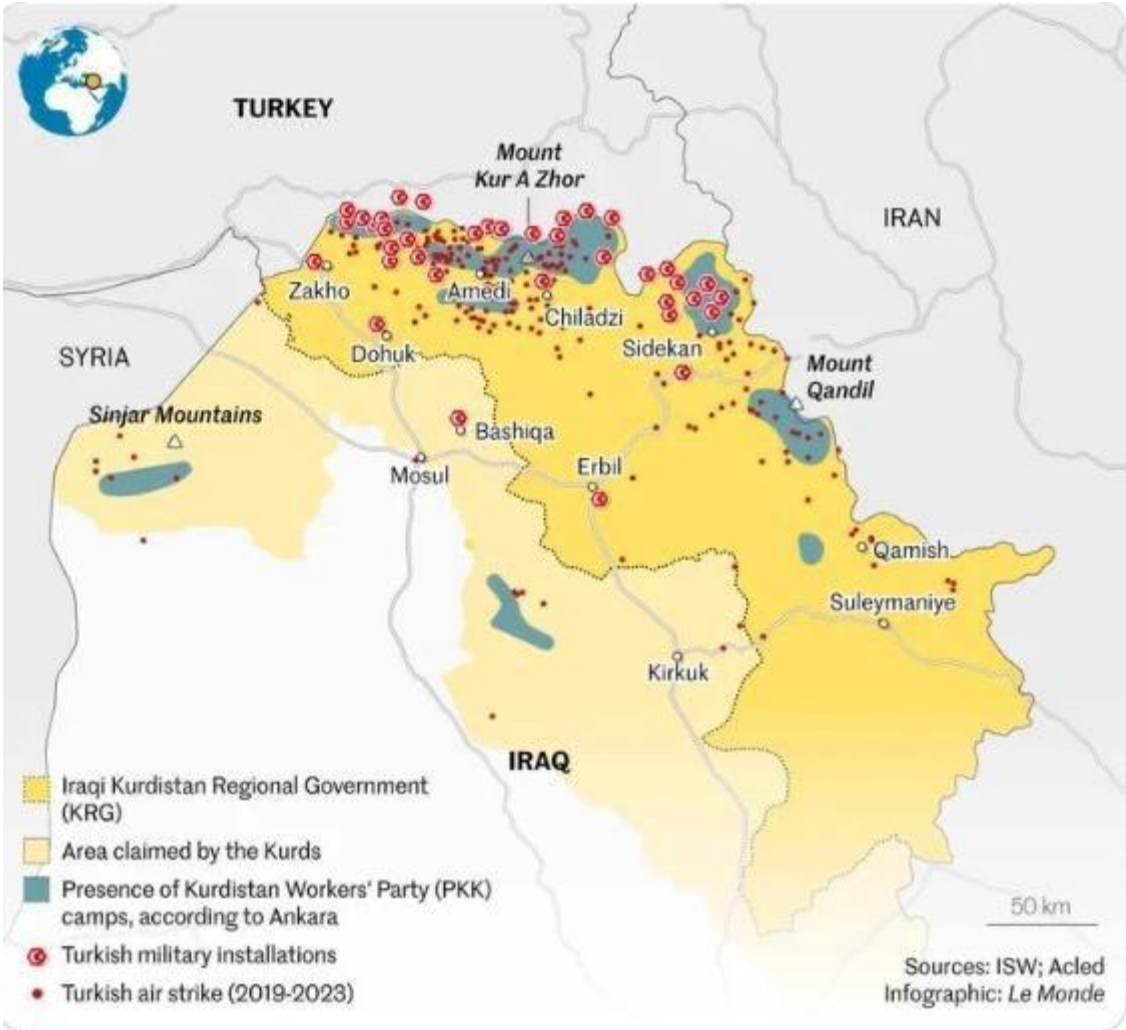

[Kurdistan Watch sur X : « A map displaying the Turkish military bases in the Kurdistan Region, along with areas bombed in Turkish airstrikes from 2019 to 2023. https://t.co/uF4ba0uiO3 » / X](https://t.co/uF4ba0uiO3)

16يناير 2024خريطة تعرض القواعد العسكرية التركية في إقليم كردستان، إلى جانب المناطق التي قصفتها في الغارات الجوية التركية من 2019إلى 2023. https://t.co/uF4ba0uiO3 » / X